

Wie wil er nog accountant worden?

Accountants vervullen een belangrijke publieke functie in corporate governance. Maar de accountancysector staat zelf ook regelmatig in de aandacht met eigen governance schandalen. Wanneer een bedrijfsschandaal bekend wordt, is steevast de vraag: waar was de accountant? Accountantsorganisaties lijken te schipperen tussen het uitvoeren van alleen accountantscontrole of multiservice dienstverlening. Partners die hun handtekening zetten onder de controleverklaring nemen de eindverantwoordelijkheid voor steeds meer verantwoordelijkheden. Jonge accountants ervaren een enorme werkdruk en combineren een zware studie met een ratrace naar de top.

Remko Renes geeft een overzicht van de uitdagingen van accountants op het corporate governance speelveld. Hij ziet bedreigingen in de wijze waarop een publieke taak door private accountantsorganisaties wordt uitgevoerd. Maar accountants kunnen ook een belangrijke bijdrage leveren aan duurzaam ondernemen en het realiseren van een betere wereld.

Net als in andere sectoren komen in de accountancysector voorpaginaverhalen voor. Een vermeende fraudeaffaire rondom de bouw van het nieuwe hoofdkantoor achtervolgt KPMG al jaren. De fiscus zou voor miljoenen zijn benadeeld, maar uiteindelijk zijn alle verdachten door de rechtbank en in hoger beroep vrijgesproken. Het *FD* wijdt hier zelfs een heel dossier aan¹. Ophef onder adviseurs, accountants en advocaten ontstaat na een publicatie in het *FD* over het mogelijk onterecht hanteren van de fiscaal voordelige werk-bv van vele honderden Zuidas-partners. ‘Conflicten bij Deloitte en EY leggen bom onder verdienmodel Zuidas.’² Uiteindelijk oordeelt het gerechtshof Den Haag op 29 maart 2022 dat de arbeidsverhouding tussen de Equity Partner en Deloitte geen arbeidsovereenkomst is. Ook de forse beloning van accountants in het algemeen en de partners in het bijzonder staan regelmatig in de spotlights en leveren sensationele koppen op: ‘Britse PWC-partners verdienen gemiddeld meer dan een miljoen pond’³ In 2014 stelt de op dat moment aankomend directeur van de VEB Paul Koster voor om een plafond op te leggen aan de inkomens van accountants⁴. Hoogleraar Jan Bouwens weerlegt de ophef over het inkomensplafond met wetenschappelijk bewijs en vat de inkomensdiscussie treffend samen: ‘In de discussie rondom de beperkingen in salaris lijkt de these te zijn dat binnen accoun-

Remko Renes is universitair docent corporate governance bij Nyenrode Business Universiteit, lid van het Center for Accounting, Auditing & Control en het Nyenrode Corporate Governance Instituut. Zijn onderzoek is gericht op accountancy, internal audit en de naleving van corporate governance codes.

tantskantoren alleen wordt geoordeeld op de verkrijging van klanten en dat de controlekwaliteit geen rol speelt.’⁵

Hoewel affaires in elke bedrijfstak kunnen voorkomen, is het in dit geval zo ernstig aangezien de accountancysector zelf een belangrijke publieke rol vervult in het corporate governance speelveld. In de memorie van toelichting bij de concept-Wet toekomst accountancysector (concept-Wta) is dit belang als volgt verwoord:

‘Een goed functionerende accountancysector is van groot belang voor de Nederlandse samenleving en economie. Door een wettelijke controle te verrichten van de financiële verantwoording van bedrijven en andere instellingen geeft de accountant zekerheid over de deugdelijkheid van die verantwoording. En die zekerheid is cruciale informatie voor burgers, bedrijven en de overheid. De wettelijke controles die accountants verrichten moeten daarom van goede kwaliteit zijn.’

Een belangrijke aanleiding voor de concept-Wta is volgens de minister dat de kwaliteit van de sector de laatste jaren ter discussie staat. De toezichthouder op de accountancysector, de Autoriteit Financiële Markten (AFM) publiceert sinds 2017 verschillende rapporten waaruit blijkt dat de kwaliteit van de accountantscontrole niet op orde was (2017 en 2019)

en dat er kwetsbaarheden in de structuur van de sector zitten, waardoor accountants niet de maatschappelijk gewenste kwaliteit leveren (2018).

Ook de door het accountantsberoep zelf benoemde Monitoring Commissie Accountancy (MCA) heeft in verschillende rapporten in de periode 2016–2020 in drie rapporten aandacht gevraagd voor het kwaliteitsprobleem in de sector⁶. En tijdens een feestelijke accountantsdag in 2018 met het inhoudelijke thema ‘Controle op data- en geldstromen’ nam minister van financiën Wopke Hoekstra het woord en gaf het startsein voor de Commissie toekomst accountancysector (Cta), om onderzoek te verrichten naar mogelijke nieuwe maatregelen die de kwaliteit van de wettelijke controle duurzaam kunnen verbeteren⁷. Uiteindelijk werden in 2020 door minister Hoekstra voor een periode van drie jaar twee Kwartiermakers Toekomst Accountancysector benoemd, met als kerntaak ‘het aanjagen van de opvolging van de aanbevelingen van zowel MCA als CTA’ met de focus op de borging van de kwaliteit van de accountantscontrole en de rol van de accountant daarin. De thema's waar de kwartiermakers zich op richten zijn de vaststelling van Audit Quality Indicators (AQI's), het onderzoeken van alternatieve structuurmodellen (audit only, joint audit en intermediair model), het stimuleren en verankeren van de cultuurverandering in de sector en het verbeteren van de kwaliteit.

Audit only or not, that's the question

Doordat private op winst gerichte accountantsorganisaties de publieke accountantsfunctie uitvoeren, kent de accountancysector van oudsher inherente spanningen. De maatschappelijke vertrouwensfunctie van de accountant staat op gespannen voet met het maken van winst en het verdienen van geld met deze publieke functie. Een berucht voorbeeld van deze spanning is de accountantscontrole van Enron, dat in 2002 failliet ging. Wekelijks factureerde het kantoor in Houston van Arthur Andersen 1 miljoen dollar aan Enron voor auditing en consultancy services. De verantwoordelijke

externe accountant van Arthur Andersen had een persoonlijk jaarlijks omzettafzet van 20 procent omzetsijging en bleek, om dat te kunnen bereiken, zeer coulant te zijn over het werk van Enron's chief accounting officer, een voormalig Arthur Andersen collega. Enron kon ongestraft bijzonder agressieve accounting-methoden toepassen⁸.

Hoewel de bizarre situatie tussen Enron en zijn accountant niet representatief is voor de relatie tussen de accountant en het gecontroleerde, heeft het wel het maatschappelijke debat aangezwengeld over de vraag of accountantsorganisaties wel andere consultancydiensten mogen verrichten naast de publieke accountantscontrole. In opdracht van de kwartiermakers is in 2022 wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd. Het rapport ‘Controle en advies bij accountantsorganisaties’ van SEO Economisch Onderzoek presenteert de resultaten van ‘onderzoek naar de effecten van een audit-only model voor Nederland’ en brengt de effecten van een audit-only model voor de Nederlandse accountancysector in kaart. Daarbij staan de kwaliteit en prijs van de wettelijke controle, de cultuur van accountantsorganisaties en de marktwerking centraal.

Structurele splitsing heeft duidelijke nadelen en onvoldoende staat vast, of de gewenste verbeteringen voor de kwaliteit van wettelijke controles wel worden bereikt. Als belangrijkste nadelen van de structurele splitsing noemt SEO het wegvallen van synergievoordelen tussen de advies- en controletak en het internatio-

‘Operationale splitsing is een minder vergaande ingreep dan een structurele splitsing. De nadelen van een operationele splitsing zijn veel kleiner’

MEERDERE VORMEN VAN AUDIT ONLY

Er zijn meerdere vormen van audit-only mogelijk: structurele splitsing, een operationele splitsing en transparantie.

- Bij een **structurele splitsing** wordt de controletak volledig afgescheiden van de overige bedrijfsonderdelen. De controletak en adviestak worden dan twee zelfstandige bedrijven die volledig onafhankelijk van elkaar opereren en niet meer dezelfde naam delen.
- Bij een **operationele splitsing** blijven de controletak en overige diensten bestaan binnen één onderneming, maar bestaat er geen of beperkte vermenging van geldstromen tussen de controletak en de overige bedrijfsonderdelen.
- **Transparantie** is een voorwaarde voor een operationele splitsing die draait om het geven van transparantie over financiële stromen tussen de controletak en de adviestak, zoals een gescheiden winst- en verliesrekening en transparantie over de winstdeling van partners. Het doel hiervan is dat er publiek zicht komt op de aanwezigheid van kruissubsidies.

(SEO Economisch Onderzoek)

naal uit de pas lopen op dit gebied. Een wettelijke audit only oplossing in Nederland is dan slechts een druppel op een internationaal gloeiende plaat.

Minister Sigrid Kaag van Financiën volgt de suggestie van de kwartiermakers om een verdere analyse van de operationele splitsing nader te onderzoeken. Operationele splitsing is een minder vergaande ingreep dan een structurele splitsing. De nadelen van een operationele splitsing zijn veel kleiner. 'Internationale kantoren blijven actief in Nederland, de aantrekkelijkheid van het accountantsvak wordt niet geraakt, en synergieën tussen advies en controle blijven behouden. Daarbij blijven bij een goed vormgegeven operationele splitsing de voordelen grotendeels behouden.'⁹

Terwijl de SEO onderzoekers het audit only onderzoek aan het afronden waren, besloot de internationale EY-top om de organisatie te splitsen: een structurele splitsing zonder enig samenwerkingsverband tussen beide organisaties. In de pers lijkt het alsof de discussie voor een audit only model is beslecht. Zoals in het SEO rapport al wordt geschreven, zijn de overwegingen die spelen bij EY 'in onze ogen van een andere aard dan de overwegingen die in dit rapport centraal staan. (...) Achterliggende redenen zouden kunnen zijn: belemmeringen om adviesklussen te kunnen doen, knellende compliance-reguleringen en het risico van claims bij de controletak. Dit (SEO) rapport gaat na of de voordelen van een mogelijk hogere controlekwaliteit opwegen tegen nadelige effecten voor de controlekwaliteit, waarbij ook de effecten op prijs, marktwerking en cultuur worden meegewogen. Commerciële voordelen van een splitsing voor de adviestak spelen hierbij geen rol.'¹⁰

Uiteindelijk betekent de aangekondigde splitsing van EY geen keuze voor een audit only praktijk. EY gelooft 'pertinent niet in audit only'. De nieuwe tak waar assurance deel van uitmaakt, blijft een multidisciplinaire organisatie en behoudt de naam EY¹¹.

Controleverklaring wordt steeds uitgebreider

Théodore Limperg, de aartsvader van accountants in Nederland, was er voorstander van om de jaarrekening na de accountantscontrole slechts te ondertekenen met een enkele handtekening. Een oud Nederlands gebruik was om de verklaring te beperken tot 'nagezien en akkoord bevonden'. Die tijd is niet meer en de controleverklaring van menig beursvennootschap beslaat meerdere pagina's. Sinds 2014 geven accountants van organisaties van openbaar belang inzicht in de door hen uitgevoerde werkzaamheden in de uitgebreide controleverklaring. De accountant geeft daarin meer inzicht in zaken als de materialiteitsbepaling, de dekking van de groepscontrole en de belangrijkste aandachtspunten van de controle. Kernpunten van de controle zijn (volgens Standaard 702N) aangelegenheden die in de

professionele oordeelsvorming van de accountant het meest significant waren in de controle. Vrij vertaald kun je zeggen dat het hier gaat om zaken waarvan de accountant 'wakker heeft gelegen'.

Vertegenwoordigers van aandeelhouders zoals Eumedion en de VEB hebben een grote rol gespeeld bij het vormgeven van de uitgebreide controleverklaring over kernpunten. Een onderneming heeft elk jaar te maken met andere risico's en omstandigheden, zoals:

- ontwikkelingen bij de te controleren onderneming (bijvoorbeeld fusie & overname);
- ontwikkelingen in de branche (bijvoorbeeld derivaten, grondexploitatie);
- mondiale ontwikkelingen (bijvoorbeeld corona, Brexit, oorlog in Oekraïne);
- maatschappelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld cybersecurity, fraude- en witwaspreventie).

Op basis van de accountantscontrole worden de kernpunten van de controle afzonderlijk beschreven in de controleverklaring: omschrijving en uitleg van het aandachtspunt, de reden om er speciale aandacht aan te geven en hoe de accountant dit kernpunt tijdens de controle heeft geadresseerd. Wanneer er geen kernpunten zijn te rapporteren, dient de accountant dit ook te vermelden.

De vraag wat je van de accountant en van de accountantscontrole mag verwachten is hiermee maatschappelijk nog niet afdoende beantwoord. Er is al sinds het bestaan van het accountantsberoep vraag naar en discussie over de rol en verantwoordelijkheid van de accountant bij het ontdekken van fraude. De accountant is immers de aangewezen persoon om te controleren of de buitenwereld kan vertrouwen op de financiële verantwoording van een organisatie. Fraudesignalen dient een accountant te signaleren en te gebruiken in de controle. Maar omdat fraudeurs er alles aan doen om niet op te vallen, is het helaas onmogelijk om elke fraude te voorkomen en op te sporen. Ondanks de terechte verwachtingen over de verantwoordelijkheid van accountants bij het ontdekken van fraude kan daarmee niet voorkomen worden dat de fraude alsnog grote schade veroorzaakt.

'Een oud Nederlands gebruik was om de verklaring te beperken tot 'nagezien en akkoord bevonden'. Die tijd is niet meer'

Denk bijvoorbeeld aan Imtech: ondanks dat de fraude door de accountant aan het licht is gebracht, zoals ook erkend wordt door Imtech, is deze beursgenoteerde onderneming alsnog failliet gegaan¹².

In het verlengde van aandacht voor het ontdekken van fraude ligt – maatschappelijk gezien – een verantwoordelijkheid van accountants voor de continuïteit van de onderneming, en vooral om te waarschuwen in situaties wanneer die continuïteit onzeker is. Over het boekjaar 2022 worden accountants mogelijk verplicht een aparte continuïteitsparagraaf op te nemen in hun controleverklaring, zelfs wanneer er geen twijfel bestaat over de voortzetting van de organisatie. De combinatie van grootschalige overheidssteun in de afgelopen jaren, de onzekerheden vanwege de oorlog in Oekraïne, de stijging van de energiekosten en de oplopende inflatie maken het belang van de continuïteit alleen maar groter, omdat het aantal faillissementen mogelijk weer zal toenemen¹³.

Toegenomen werkdruk van startbekwame accountants in opleiding

In 2018 publiceerden onderzoekers van Nyenrode Business Universiteit in samenwerking met NBA Young Profs een gezamenlijk onderzoeksrapport: 'Young professionals – opvattingen over het accountantsberoep'. De belangrijkste conclusie was dat de te hoge werkdruk een nadelig effect heeft op de kwaliteit van accountantscontrole. In het drukke seizoen, als de jaarrekeningen worden gepubliceerd, werken en

studeren young professionals gemiddeld zestig uur per week. De onderzoekers rapporteren als oorzaken van de hoge werkdruk: capaciteitstekort, onrealistische plannings, hoge klantverwachtingen, de up-or-out cultuur en de toegenomen eisen en toezicht. 'Volgens young professionals is het behalen van de top enkel mogelijk als je volledige commitment hebt ten aanzien van je werkgever. Daarbij past parttime werken niet en is het opofferen van tijd met en verantwoordelijkheden voor familie en vrienden noodzakelijk. Accountantsorganisaties belonen young professionals die een hoge werkdruk omarmen.'¹⁴

Naast de hoge werkdruk wordt ook de studie steeds breder. Ontwikkelingen als cybersecurity, het toenemende gebruik van IT en algoritmes en de Europese duurzaamheidsregelgeving vragen steeds meer van de accountant en de opleiding hiervoor. Kortom: er wordt steeds meer verwacht qua kennis en kunde, terwijl accountants in opleiding worstelen met hoge werkdruk en disbalans tussen studie, werk en privé. Tegelijkertijd kan de aandacht voor duurzaamheid het vak ook aantrekkelijker maken voor mensen die in hun persoonlijke levensinvulling kiezen voor een betere planeet in plaats van kortetermijngewin. De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) en de Raad voor de praktijkopleidingen (RPO) werken daarom op dit moment gezamenlijk aan het project 'Stip aan de horizon' om een blauwdruk te maken voor een accountantsopleiding die toekomstbestendig, studeerbaar, aantrekkelijk en kwalitatief hoogwaardig is¹⁵.

Concept-Wet toekomst accountancysector

Bij de Raad van State ligt inmiddels een voorstel tot wijziging van wetten op het terrein van de accountancy in verband met maatregelen om de kwaliteit van de wettelijke controle duurzaam te verbeteren (Wet toekomst accountancysector)¹⁶. Drie nieuwe onderwerpen worden met deze wet ingevoerd.

De NBA krijgt de *aanwijsbevoegdheid* voor organisaties die geen accountant kunnen vinden voor hun wettelijke

controle. De regeling geldt voor alle controleplichtige ondernemingen en instellingen. De organisatie moet bij de NBA met bewijs aantonen dat zij afdoende heeft geprobeerd om zelf een accountant te vinden en waarom het vinden van een controlerend accountant niet is gelukt.

Vervolgens wordt een stelsel van *audit quality indicators* (AQI's) ingevoerd. Accountantsorganisaties met een vergunning rapporteren periodiek aan de NBA. De beroepsorganisatie maakt die gerapporteerde informatie openbaar en evalueert de geschiktheid en volledigheid van de kwaliteitsindicatoren na een nog te bepalen periode. Op 10 maart 2021 is de speciale MAB-uitgave 'De controle verklaard'¹⁷, die dit keer geheel in het teken staat van de nieuwe indicatoren voor controlekwaliteit, gepresenteerd aan de kwartiermakers. In die bijeenkomst wordt de waarde van AQI's treffend omschreven: 'De ontwikkeling van eenduidige audit quality indicators (AQI's) zorgt voor meer transparantie en vergelijkbaarheid tussen accountantsorganisaties. Maar AQI's zijn niet de heilige graal en lossen niet alle problemen en uitdagingen voor de sector op.'¹⁸

Ten slotte bevat de wet een voorstel over de *vakbekwaamheid van buitenlandse accountants* dat vooral interessant is voor de huidige situatie waarin steeds meer jonge accountants uit andere landen werkzaam zijn bij accountantsorganisaties in Nederland. Volgens de wet kunnen buitenlandse accountants voorzien in eventuele ontbrekende kennis via aanvullende diploma's, zonder de volledige Nederlandse accountantsopleiding te hoeven volgen.

Kansen voor jonge accountants

De nieuwe Wet toekomst accountancysector lost niet alle problemen in de accountancy op, maar laat wel zien dat het beroep nog steeds relevant en levensvatbaar is. Met de Europese wetgeving als gevolg van de Europese Green Deal wordt een nieuwe bladzijde opengeslagen. Naar verwachting zullen de Europese Raad en het Europees Parlement de zogeheten Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) binnenkort goedkeu-

ren. De CSRD richt zich op het verbeteren van de kwaliteit en transparantie van rapportage over duurzaam ondernemen. Grote ondernemingen moeten gaan rapporteren over ecologische, sociale en governance-aspecten (ESG) van hun bedrijfsvoering. De CSRD vereist dat de duurzaamheidsrapportage van ondernemingen wordt gecontroleerd door een accountant of andere onafhankelijke verlener van assurediciënten.

Volgens Nyenrode hoogleraren Sneller en Vergoossen zal de nieuwe wetgeving het accountantsberoep veranderen en nog relevanter maken. ‘De accountantsverklaring gaat zich immers ontwikkelen van uitsluitend terugkijkend naar terug- én vooruitkijkend, van een oordeel over uitsluitend financiële prestaties naar een oordeel over prestaties in financiën, duurzaamheid, sociaal functioneren en governance. De verklaring heeft niet langer slechts betrekking op een onderneming in isolatie, maar op een onderneming opererend in een waardeketen. Door deze verbreding kan het accountantsberoep aan relevantie winnen en kunnen accountants hun rol als ‘vertrouwenspersoon van het maatschappelijke verkeer’ meer dan ooit waarmaken.’¹⁹

Juist voor jonge mensen – die steeds vaker in hun studiekeuze en persoonlijke levensinvulling kiezen voor een betere planeet in plaats van kortetermijngewin, ligt een kans om daaraan bij te dragen.

Referenties

- AFM, ‘Kwaliteit oob-accountantsorganisaties onderzocht. Uitkomsten van onderzoeken naar de implementatie en borging van verandertrajecten bij de oob-accountantsorganisaties en de kwaliteit van wettelijke controles bij de Big 4-accountantsorganisaties’ (28 juni 2017). Beschikbaar via <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2017/juni/kwaliteitslag-oob>.
- AFM, ‘Kwetsbaarheden in de structuur van de accountancysector’ (21 november 2018). Beschikbaar via <https://www.afm.nl/nl-nl/nieuws/2018/nov/kwetsbaarheden-structuur-accountancysector>.
- AFM, ‘Trendanalyse kwaliteitswaarborgen bij niet-oob-accountantsorganisaties’ (14 juni 2019). Beschikbaar via <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2019/jun/gebruik-kwaliteitswaarborgen-accountants>.
- AFM, ‘Kwaliteit van overige oob-accountantsorganisaties onderzocht. Uitkomsten van onderzoek bij de overige oob-accountantsorganisaties’ (14 november 2019). Beschikbaar via <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2019/nov/rapport-kwaliteit-overige-oob-accountants>.

• SEO Economisch Onderzoek, ‘Controle en advies bij accountantsorganisaties’ (28 juni 2022). Beschikbaar via <https://www.seo.nl/publicaties/controle-en-advies-bij-accountantsorganisaties/>

- Vries, M. de, B. Herrijgers, ‘Young Professionals. Opvattingen over het accountantsberoep’ (16 mei 2018). Beschikbaar via https://www.nyenrode.nl/docs/default-source/pdf-newsroom/rapport-nbu---nba-yp---opvattingen-over-het-accountantsberoep-mei-2018.pdf?sfvrsn=511fc814_9

Noten

1. <https://fd.nl/dossier/fraudeaffaire-hoofdkantoor-kpmg>
2. Het Financieel Dagblad (14 november 2021).
3. <https://www.theguardian.com/business/2022/aug/18/pwc-uk-partners-pay-accounting#:~:text=Partners%20at%20the%20accounting%20firm,in%20revenues%20across%20the%20business>. (Benaderd op 17 oktober 2022).
4. Het Financieel Dagblad (28 juni 2014).
5. www.accountant.nl (14 augustus 2014).
6. <http://www.monitoringaccountancy.nl/nieuws-en-publicaties/>
7. <https://www.accountant.nl/achtergrond/2018/11/accountantsdag-2018-verbeteren-in-blessuretijd/>
8. <https://www.britannica.com/topic/Arthur-Andersen>
9. SEO Economisch Onderzoek, p. 114
10. SEO Economisch Onderzoek, p. 113
11. <https://www.accountant.nl/nieuws/2022/9/ey-top-kiest-voor-splitsing-van-accountants--en-adviespraktijken/>
12. <https://www.accountant.nl/discussie/opinie/2022/9/de-fraude-bij-imtech-werd-door-de-accountant-aan-het-licht-gebracht/>
13. <https://www.nba.nl/over-de-nba/jaaroverzichten-en-plannen/jaarplannen-2022/#https://www.nba.nl/over-de-nba/jaaroverzichten-en-plannen/jaarplannen-2022/#continuïteitsparagraaf-meer-dan-alleen-een-papieren-verantwoording>
14. De Vries, Herrijgers (2018) p. 8
15. <https://www.nba.nl/praktijkopleiding/overige-informatie/interactieve-sessies-van-project-stip-aan-de-horizon/>
16. Kamerstukken II 2019/20 33977, nr. 29. (Benaderd op 15 oktober 2022)
17. <https://mab-online.nl/issue/3032> (Benaderd op 15 oktober 2022)
18. <https://www.accountant.nl/nieuws/2021/3/kwaliteitsindicatoren-zijn-geen-heilige-graal/?search=true>
19. Het Financieel Dagblad (31 augustus 2022).